

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Sacramentis In Genere Ac De Sacramentalibus Nec Non De Sacramentis Baptismi, Confirmationis, atque Extremæ Unctionis Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio LXXIV. Argumentum. Quatuor circumstantiæ servandæ à Parocho, dum ministrat Extremæ Unctionis Sacramentum: scilicet ut ipse sit in gratia, & censuris non irretitus. Sit indutus Cotta, & Stola. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94638)

lis DEIPARA dignata fuit innuere sui ipsius Sacrae Imaginis in Templum suum translationem; & totius status Veneri à contagiosa labe liberationem. Ex profapia prælaudari Aloysii Georgii tunc hujus Urbis Præfecti, nunc extat Illustrissimus, ac Excellentissimus Gabriel Georgius Senator Venerus sapientiâ, prudentiâ, ac probitate conspicuus, Divique Marci Procurator, Nepos ex Sorore Eminentissimi, ac Reverendissimi, Sanctæ memoriæ, Gregorii Cardinalis Barbadici, olim hujus pariter Civitatis piissimi Antistitis, cui ego, etiam exiguus, per Annos 30. in officio Auditoris, ac Vicarii Generalis deservivi.

Post Sanctissimæ Cælorum Reginae protectionem, tempore pestis pro remedio implorandum est auxilium Divi Sebastiani Martyris, de quo narrat Paulus Diaconus *libr. 6. cap. 2. de Gestis Longobard.* quod circa Annum Domini 682. cum Pestis adeo depopulata esset Ticinum, ut civibus inde fugientibus, herbæ, & frutices enascerentur in plateis, revelatum est quibusdam viris, non prius pestem abituram, quam S. Sebastiani Altare in Basilica S. Petri construeretur. Quod cum esset executioni demandatum, lues illa quievit. Hoc idem antecedenti sæculo factum fuisse narrat Eminentiss. Cardin. Baronius Anno 580. quando Pestis grassaretur Romæ, ac per alias Italiæ civitates; nam erecto Altare in honorem S. Sebastiani Martyris in Ecclesia S. Petri ad vincula, pestis illa omnino cessavit. In ipso Altare ego celebravi Anno 1670. in festo ejusdem Sancti, & oblationem, ejus nomine intra Missarum Solemnia, recepi unius aurei calicis, ac patenam à Magnificis Decurionibus Almæ Urbis devotissime impensam. Anno à Christo nato 1599. Ulyssipo tota ardebat pestilentia: sed ecce Simulacrum Divi Sebastiani Martyris guttis, ac sudore amplissimo irrigatur; quo divulgato miraculo concurrunt & sani, & peste infecti, hique prædicto sudore miraculoso se inungunt, statimque incolumes evadunt, nec amplius pestis grassata fuit; ut fusiùs ex probatis Auditoribus narrat Bagatta *de Admirand. Orbis Christi. d. tom. 2. lib. 2. cap. 1. §. 6. num. 19.* nec non *libr. 5. cap. 2. §. 9. num. 24.*

Porro non minus pia, quam curiosa potest esse alicujus interpellatio, cur Divo Sebastiano Martyri datum sit à Deo tueri sibi devotos à pestilentia, eosque à tam duro flagello Divinæ justitiæ, vel præservare, vel sanare? Respondet Aresius Episcopus Tortonen. *supracitatus libr. 4. Impres. 67. num. 31.* ex Dei beneficentia concedi Sanctis suis, ut cæteris excellent in adjuvando nos ipsos mortales in illis passionibus, seu doloribus, quos ipsi fortiter sustinuerunt in hac vita pro confessione fidei, & Dei amore. Hinc excellens est S. Nicolaus adversus maritimas tempestates, S. Antonius Abbas adversus ignem, S. Blasius adversus gutturi morbos, S. Lucia oculorum, S. Apollonia dentium S. Agatha mamillarum; & alii adversus aliorum membrorum afflictiones, quia illas mer, ut dixi, in seipsis fortiter pro Dei gloria passi fuerunt. Modò S. Sebastianus passus est sagittas, quibus impio Diocletiano jubente fuit transfixus. Lues pestifera, ac contagiosa est sagitta Divinæ justitiæ, qua ferit, & transigit peccatores, testante Divo Gregorio *in cit. lib. 4. Dialog. cap. 36.* quod in pestilentia sui temporis visibiliter videbantur sagittæ à celo projectæ, quibus mortales transfixi remanebant lue infecti, &

moriebantur. Has igitur sagittas pestilentialis morbi cohibere, & divertere valet S. Sebastianus ob particularem excellentiam, & specialem gratiam sibi à Deo concessam, in præmium illorum vulnerum, quæ sagittis illatis, patienter tulit in suo corpore, cum adhuc viveret inter mortales, juxta illud: *Sancti mei, qui in carne positi, certamen habuistis, mercedem laborum ego reddam vobis.*

Hæc eadem est causa, ob quam etiam S. Rochus Confessor excellat in liberandis à peste fidelibus, qui ad ejus auxilium tanquam ad potens remedium confugiunt. Siquidem hic Sanctus non solum pro Dei amore, dum peregrinaretur Romam¹⁴ versus, servivit peste infectis; sed etiam domum suam reversus, præter alia tormenta fortiter superata, etiam morbum pestilentialem subiit, & læto animo sustulit, ut habetur *in Martyrol. Romano die 16. Augusti*, ac pluribus citatis auctoribus de eo scribit Ribadeneira *tom. 2. eodem die 16. Augusti.* & Bagatta *de Admirand. tom. 1. libr. 1. cap. 1. §. 5. num. 71.* prout etiam *tom. 2. libr. 2. cap. 1. §. 6. num. 2.* ubi refert, quod post S. Rochi mortem, ad ejus latus inventa est tabula his verbis scripta: *Peste laborantes, & ad Rochi patrocinium confugientes contagientiam illam truculentissimam evasuros significo.* Quapropter statim ab ejus obitu ubique tarrarum altaria ipsi fuerunt erecta, capella, & ædes, ac vota appensa ob recepta à S. Rochi patrocinia tempore Pestis. In hac urbe Patavina constructum fuit Altare in Ecclesia Parochiali S. Lucie Anno 1468. ab ejus Sodalitate, quæ subinde Anno 1525. pulcherrimam fabricavit Ecclesiam ipsius nomini dedicatam, ut legitur apud Scardeonium *libr. 3. class. 13.* & apud Portenarium *libr. 9. cap. 44. pag. 493.* Celebre est votum, quod fideliter adimplent Moniales S. Petri de Padua, nobilitate, religiositate, ac pietate Venerabiles, quæ annuatim in die festo S. Rochi 16. Augusti lautissimum prandium præstant duodecim pauperibus, ob immunitatem à Peste huic celsissimo Monasterio concessam Anno 1630. & 1631. ob intercessionem, & patrocinium ejusdem Sancti Rochi.

Sunt & alii Divorum plurimi, quibus Deus concedit excellere in tuendis devotis suis à contagioso morbo; videlicet ex antiquis S. Christophorus, S. Augustinus, S. Nicolaus de Tolentino, S. Franciscus de Paula; de recentioribus verò S. Franciscus Xavierius, S. Cajetanus, & alii, quorum sollicitam opem in prædicta pestilentiali calamitate exemplis demonstrat idem Bagatta in citato laborioso, & erudito suo opere *De Admirandis Orbis Christiani tom. 1. & tom. 2.* quæ facile à studiosis reperientur in copiosissimis Indicibus operis sub nominibus eorundem Sanctorum. Et hæc dicta sint de remediis supernaturalibus tempore Pestis.

DECISIO LXXIV.

ARGUMENTUM.

Quatuor circumstantiæ servandæ à Parcho, dum ministrat Extremæ Unctionis Sacramentum: scilicet ut ipse sit in gratia, & censuris non irretitus. Sit indutus Corra, & Stola. Recitet Orationes à Rituali Romano præscriptas ante,

&

& post Unctionem infirmi, cui agonizanti assistere debet, donec expiret. In dando Oleo Sancto non sit nimis properus, nec nimis tardus. Circa prædicta omnia variæ, ac utiles eruditiones, doctrinæ Historiæ, ac Exempla.

SUMMARIUM.

- 1 Circumstantia quatuor attendenda à ministrante Extremam Unctionem.
 - 2 Ministrans Unctionem Extremam debet esse in gratia.
 - 3 Rationes sex ob quas debet esse in gratia.
 - 4 Peccatores arcentur à Ministerio rerum Sacrarum.
 - 5 Laicus baptizans si sit in peccato mortali, an peccet mortaliter?
 - 6 Sacramentalia qui conficiunt in peccato an mortaliter peccent?
 - 7 Clerici exercentes officia suorum ordinum in peccato, an mortaliter peccent?
 - 8 Exempla morte punitorum exercentium res sacras in peccato.
 - 9 Censuris irretiti non possunt ministrare Sacramenta: alias peccant, & sunt irregulares.
 - 10 Excommunicatio minor non facit ministrantem irregularem.
 - 11 Vestes Sacrae necessariae pro danda Extrema Unctione.
 - 12 Stola Sacerdotalis vis, & mysterium, remissivè.
 - 13 Superpellicei clericalis etymologia. Excursus dicitur Cotta.
 - 14 Cotta, seu superpellicea clericorum cur fiant de lino albo?
 - 15 Cotta lanea in diebus jejuniorum.
 - 16 Cotta cum amplitudine, & longitudine, qua sit ratio?
 - 17 Cotta Usus antiquissimus, etiam tempore Davidis Regis.
 - 18 Laici licite se induunt Cotta, dum cantant in Ecclesia.
 - 19 Superpellicum, & Stola adhibenda in dando Oleo Sancto infirmis. Sed an sub pena peccati mortalis ibid.
 - 20 Orationes quæ, & quales pramittendæ Unctionis Extreme?
 - 21 Famine in functionibus sacris non permittuntur inservire.
 - 22 Cereus accendendus in danda Extrema Unctione.
 - 23 Assistere moribundis debet Parochus ob sex rationes.
 - 24 Diabolus an visibilis appareat omnibus morientibus?
 - 25 Monialis Capuccinae Padue agonizantis terror, viso diabolo.
 - 26 Diabolus timet aspectum Vestium Sacerdotalium.
 - 27 Greci infirmi recipiunt Extremam Unctionem in Ecclesia. Idem antiquitus servabatur à Latinis.
 - 28 Mensa, & alia paranda in cubiculo agroti recepturi Oleum Sanctum.
 - 29 B. Liduvina à Christo Domino Extremam Unctionem recepit.
 - 30 Parochus nec nimis properus, nec nimis tardus in Oleo Sancto dando.
 - 31 Oleum Sanctum dare in infirmitate levi mortale est, & invalidum sit Sacramentum; prout illud dare in initio morbi.
 - 32 Calvinus error circa ministrandam Unctionem Extremam.
- Doct. Clericali Tom. I. Liber I.

33 Infirmus unctus Oleo Sancto in morbo levi, si fiat periculosus, & mortalis est iterum ungendus.

34 Tarditas Parochi in dando Oleo Sancto causat duo inconvenientia.

35 S. Malachia lacrymæ ob tarditatem suam in ungenda infirma, quæ obierat sine Sacramento Extreme Unctionis.

36 Fructus Extreme Unctionis diminuitur, si detur infirmo destituto sensibus.

37 Infirmi Oleo Sancto uncti, si sani fiebant, olim Deo dedicabantur.

38 Interdicti tempore an possit dari Extrema Unctio?

Quæ hucusque scripsimus in quinque antecedentibus Decisionibus Ministri personam, Sacramentum Extreme Unctionis dantis, concernunt, tum circa obligationem tum circa cautelas tempore pestis in ipsa administratione servandas. Caterum antequam ad subjectum ejusdem Sacramenti transeamus, restant explicandæ nonnullæ circumstantiæ ab eodem Ministro in actu ministerii prædicti Sacramenti omnino attendendæ, de quibus in præsentia oportet agere; & sunt quatuor:

- 1 De dispositione interna ipsius Ministri.
- 2 De dispositione exteriori ejusdem.
- 3 De loco, in quo Sacramentum hoc ministratur.
- 4 De tempore, quo ministrari debet.

Quo ad Primam. Dispositio interna Sacerdotis ministrantis Extremam Unctionem in eo consistit, quod ipse sit in gratia, & non habeat conscientiam aliquo mortali peccato inquinatam. De hac dispositione, & statu gratiæ agunt Theologi, tam Scholastici, quam Morales in tractatu de Sacramentis in genere, ubi ponunt condiciones necessarias in ministro Sacramenta conficiente, ac ministrante, ad hoc ut validè, ac licitè conficiat, & ministret, & concludunt, ad licitè conficiendum, ministrandumve Sacramentum requiri statum gratiæ in ministro, alias (etsi validè) illicitè tamen agit, & peccat mortaliter conficiendo, seu ministrando. Ita Cajetanus in 3. p. q. 64. art. 6. §. in responsione ad primum. Emin. Card. de Lauræa in 4. Sent. tom. 1. disp. 10. art. 4. Mastrius in Theolog. Moral. disp. 16. num. 42. Diana part. 10. tract. 16. resol. 28. reposita in Coordinato tom. 1. tract. 1. resol. 11. §. 2. Gobatus in Theol. Exprim. tract. 1. num. 53. & tract. 8. num. 924. Bonacina tom. 1. disp. 1. q. 3. punct. 2. num. 2. ubi plurimos DD. cumulat. Reginaldus libr. 26. num. 57. & 58. Cotonius libr. 2. contrav. 1. num. 45. Layman. libr. 5. tract. 1. cap. 5. num. 7. Castropalaus part. 4. tract. 26. punct. 8. num. 7. & 8. Bissus in Hierurg. tom. 2. Verb. Minister Sacramentor. num. 171. §. 35. & aliis omittis Collegium Salmanticen. in Cursu Theol. Moral. tom. 1. de Sacram. in genere tract. 1. cap. 7. punct. 10. a num. 76. & seqq. probatur hujus dispositionis necessitas ratione, auctoritate, & exemplis.

Ratio assignatur multiplex ab iisdem DD. Prima: quia Sacerdos ministrans Sacramentum operatur sanctitatem, & gratiam habitalem in recipiente, qui propterea sit consors divinæ naturæ. At gravissima indecentia est, quod Sacerdos in sordidissimo statu peccati existens, & in inimicitia Dei, ministret Sacramentum, quo Dei vices gerens alios sanctificat, reddit gratos, & filios Dei. Ita Emin. Cardin. de Lugo De Sacram. in genere disp. 8. num. 149. Secunda: Quia ministrare Sacramentum est actio partim divina, partim humana, per quam Deus

U tanquam

tanquam per instrumentum ministri producit gratiam sanctificantem. Ergo peccat mortaliter qui cooperatur Deo in actione Divina existens in peccato mortali. Ita Bernal *disp. 17. sect. 6. §. 2. circa medium*. Tertia: Sacerdotes conficientes, ac ministrantes Sacramenta tenentur conformare se cum principali agente, cuius se exhibent ministros, id est, Christo. Sed Christus Sanctus est, & ut ait Apostolus *ad Hebr. 7. 26. innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus*. Ergo etiam Sacerdotes ejus ministri sancti esse debent, impolluti, & absque mortali peccato, juxta illud *Levit. 19. 2. Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum*. Et juxta illud *Eccl. 10. 2. Secundum iudicem populi sic & Ministri ejus*. Quod si tales non sint, ob gravem injuriam, quam irrogant Deo, peccant mortaliter. Ita Salmanticenses *d. tract. 1. cap. 7. num. 78*. Quarta: Maximè ostenditur Princeps, si servus, quem ipse odio habet, ut inimicum, à quo maximè fuit læsus, audeat ad intima Principis servitia se immiscere; ostendit enim magnum Principis contemptum. Vel si servus, manibus luto infectis, auderet in mensa Principis pretiosissima vina convivis fundere. Sed talis est Sacerdos existens in mortali ministrans Sacramenta; id est Deo odibilis, inimicus, & lutosus manibus habens. Ergo audendo ministrare peccat mortaliter. Ita Diana *Coordinatus d. tom. 1. tract. 1. resol. 10. §. 10. quæ in veteri est part. 6. tract. 6. resol. 53*. Quinta: Violare præcepta divina in materia gravi est peccatum mortale. Sed extat Præceptum Divinum ministrandi Sacramenta cum conscientia pura, & immuni à culpa lethali, juxta illud, quod legitur in *Psal. 100. 6. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat*. Et illud 2. *Thren. 4. Recedite polluti, abite, mundum nolite tangere*. Prout etiam reprehensio illa, quæ habetur apud *Malach. 1. 7. Offeritis super Altare meum panem pollutum*. Et nemo est, qui non sentiat remurmurantem conscientiam, quoties in peccato tentat sancta tractare, ob naturale præceptum à Deo insitum in cordibus hominum ministrandi Sacramenta sanctè, & immaculatè. Ergo Sacerdos, qui audet conficere, ac ministrare ipsamet Sacramenta, existens in mortali culpa, violat præceptum Divinum, ac naturale; & sic iterum peccat mortaliter. Ita Eminentiss. Card. de Lauræa *d. disp. 10. de Sacram. in genere num. 44. & 49. à quo in antecedenti num. 45. additur Sexta ratio his verbis: Probat' ultimo communi sensu totius Ecclesie, docentis ministrantem in mortali, mortaliter peccare; quæ sola auctoritas, etsi desset ratio, sufficeret*. Quam rationem considerant etiam Salmanticenses *d. tract. 1. cap. 7. num. 26. ubi eam procedere ajunt ex Apostolica traditione*.

Auctoritates autem prædictæ dispositionis interne, scilicet status gratiæ in Sacerdote Sacramenta ministrante necessitatem comprobantes, sunt: Prima *Levit. 22. 3. ubi Deus minatur mortem filiis Aaron, si cum immunditia accesserint ad sacra ministranda, dicens: Omnis, qui accesserit ad ea, quæ consecrata sunt, in quo est immunditia, peribit coram Domino*. Secunda legitur in *Isaia 52. 11. Mundamini, qui fertis vasa Domini*. Ex quibus ita arguit Bonacina *d. disp. 1. q. 3. punct. 2. num. 2. In administratione Sacramentorum veteris legis requirebatur sanctitas*. Ergo multo magis requiritur in administratione Sacramentorum nova legis, quæ perfectiora sunt. Tertia habetur in *cap. Omnia 1. q. 1. ex verbis S. Augustini dicentis: Omnia Sacra-*

menta cum ob sint indignè tractantibus, prosunt tamen per eos, dignè sumentibus. Quarta sumitur ex *cap. Neceffe ead. part. 1. q. 1. & colligitur ex S. Gregorio Papalib. 1. regest. Epist. 24. sic scribente: Neceffe est, ut esse munda studeat manus, quæ diluere sordes curat*. Quinta ex *cap. Quasitum est. 10. De Cohabitat. clericor. ubi Gregorius Nonus ait, Sacerdotem quemlibet pro mortali peccato quoad seipsum esse suspensum; id est, indignum, ut conficiat, vel ministrat Sacramenta*. Sexta in *cap. ult. de Temporib. ordin. ubi idem Pontifex decernit, quod mali Sacerdotes monendi sunt, & sub interminatione divini iudicii obtestandi, ut in testimonium suæ damnationis in susceptis etiam ordinibus non ministrent*.

Ex quibus rationibus, & auctoritatibus inferunt DD. non solum peccare Sacerdotem conficientem vel ministrantem Sacramenta extra statum gratiæ, sed etiam Laicum baptizantem in casu necessitatis, si ipse sit in peccato mortali, & non præmittat actum contritionis; imo peccant etiam tam Episcopi, Parochi, & Sacerdotes facientes Sacramentalia in peccato mortali, prout est consecrare calices, benedicere campanas, aquamve lustralem, candles, & palmas; quam alii clerici exercentes actus suorum ordinum, puta Diaconi cantantes Evangelium; Subdiaconi Epistolam, & sic de aliis inferioribus ordinibus; ut mordicus sustinet ac probat Eminent. Card. de Lauræa *d. disp. 10. de Sacram. in genere art. 4. quamvis hujus Eminentissimi Auctoris opinio nimis rigida videatur comparatur opinionibus Moralistarum, qui excusant supradictos omnes à culpa mortali, etsi in mortali peccato existentes vel Sacramentalia, vel alios actus suorum ordinum exercent*. Diana *Coordinata d. tom. 1. tract. 1. resol. 11. Gobatus d. tract. 1. num. 54. & Salmanticenses d. tract. 1. cap. 7. punct. 11. à num. 100. & seqq. ubi ita DD. docentes allegantur*.

Exempla autem Episcoporum, Sacerdotum, Diaconorum, aliorumque ministrorum Ecclesie tam Sacramenta, quam alios actus ordinum in peccato exercentium mortè punitorum referuntur à Cornelio à Lapide *ad tit. cap. 22. Levitic. Vers. 3. à Gobato d. tract. 1. num. 56. ab Emin. Cardin. de Lauræa d. disp. 10. num. 49. & à Joanne Baptistâ Matthæolo in Sylva Histor. part. 2. lib. 8. cap. 2. tit. 29. Exempl. XI. quæ studiosum Lectorem vidisse delectabit; Parochus autem, alioque Mystas valde cautos reddent*.

Porro quæ dicta sunt de dispositione interna circa statum gratiæ, & indemnitate à culpa lethali in Sacerdote ministrante Extremam Unctionem sive alia Sacramenta, extendenda sunt etiam ad immunitatem à censuris; siquidem talis Sacerdos ministrans Sacramenta debet esse liber ab excommunicatione, à suspensione, & ab interdicto Ecclesiastico, ut bene advertunt Salmanticenses *d. tom. 1. de Sacram. in gener. tract. 7. cap. 5. num. 11. Eminent. Card. Toletus lib. 1. cap. 72. Gobatus d. tract. 8. num. 924. & Mastrius in Theol. Mor. disp. 13. num. 145. & seqq. qui omnes advertunt, Sacerdotes censuris irretitos Sacramenta administrantes non solum peccare mortaliter, sed etiam incurrere irregularitatem; ut sunt textus expressi de Excommunicatione in *cap. 2. De Cleric. excom. interd. ministr. in cap. 15. qui de Sent. Excom. & in cap. Illorum. eod. tit. in 6. De Suspendo in cap. 1. d. tit. de Sent. Excom. in 6. nec non in cap. 1. De Sent. & re judic. in 6.**

in 6. Prout de Clerico interdicto personaliter ministrante actum sui ordinis, vel in loco interdicto loquuntur iidem text. in cap. 15. qui. Et in cap. 15. cui. De Sent. Excom. in 6. faciunt etiam cap. Si quis Episcopus l. 2. c. 1. q. 3. & cap. Apostolica. De Clerico Excom. ministr. & Salmanticenses in tract. de Censuris tract. 10. cap. 8. num. 67. ubi id ampliant, siue Sacerdos excommunicatus sit publice denunciatus, siue non; ajunt enim: *Igitur qui majori excommunicatione est innodatus, qui suspensus, interdictus personaliter, vel in loco interdicto actum majoris ordinis exercet, seu qui ordini majori aut ex jure Divino, vel Ecclesiastico, vel consuetudine Ecclesie est annexus, sit irregularis, etiam si non sit denunciatus; quia quod toleratus sit, nihil potest quod in favorem ejus vergit; siquidem per hoc, quod ipsum toleret Ecclesia, in nullo voluit eum celebrare; ut ex Extravag. Martini V. & Concilii Constantiensis, multoties diximus.* Verum & illud est attendendum, quod excommunicatus fuerit excommunicatione majori; nam si minori tantum exercens actum ordinis, & ministrans Sacramenta, etsi peccet mortaliter, non incurrit irregularitatem. Salmanticens. d. cap. 8. n. 66. Et notant mea Erotemata Edit. 2. cap. 131. num. 13. & ibi rex in cap. Si celebrat. De cleric. excom. interd. ministr. Concludendo itaque hanc internam necessariam dispositionem Sacerdotis ministrantis Extremam Unctionem, debet ipse esse liber à censuris, & immunis à mortali peccato, quo (quod Deus avertat) si se pollutum agnoscat, oportet, ut vel Confessione Sacramentali (si potest) se purificet, vel actu perfectæ contritionis, ne ministrando Sacramentum novo peccato se coinquinat. Gobat. d. tract. 1. num. 55. Pasquez. disp. 136. cap. 1. Eminent. Card. de Lugo de Sacram. in genere disp. 8. num. 145. Salmanticenses eod. cursu de Sacram. in gener. tract. 1. cap. 7. n. 94. & 95. advertentes in supposito casu maculat conscientiam, sufficere contritionem, quia de actuali Confessione Sacramentali præmittenda, si præmitti possit, non extat præceptum, nisi ubi agitur de suscipiendo Sacramento Eucharistiæ ex Concilio Trid. sess. 13. De Vener. Euchar. Sacram. Can. 11. Hæc de prima circumstantia.

Quod ad secundam. Dispositio externa requisita in Sacerdote Extremam Unctionem daturò triplex est, Una antequam incipiat Sacramentum ministrare, alia dum ministrat; tertia cum compleverit ministrare. Antequam Sacerdos ministrare incipiat hoc Sacramentum, debet induere superpellicem & Stolam; prout præcipit Rituale Romanum in Rubrica de Ordine Ministran. Sacram. Extr. Unction. Quid sit Stola? quid significet? in quibus ministeriis Sacris sit adhibenda? & à quibus personis? necesse non est hic explicare, cum de his omnibus abundè dixerim in meis Decisionibus de Venerabili Eucharistiæ Sacramento Decis. 30. num. 12. & seqq. ubi studiosus recurrat; At de superpelliceo, siue Cotta quatuor sunt scienda, Etymologiam nominis, & Materiam, Formam, & Antiquitatem. Superpellicium, seu Cotta, quam induunt Sacerdotes in Sacramentis ministrandis, & alii clerici in psallendis divinis horis, & in Ecclesiasticis functionibus peragendis, ideò vocatur Superpellicium, quia, ut ait Durandus lib. 3. cap. 1. antiquitus Deo mancipati portabant vestes pelliceas, de pellibus animalium confectas, vulgò camozze, ut etiam nunc induunt plures Regulares subtus tunicam, ad repræsentandum, quod Adam post peccatum vestibus pelliceis indutus fuit, & quia de-

Doct. Clericali Tom. 1. Lib. 1.

super easdem vestes pelliceas Ecclesiastici perve-
tusti induebant Cottam, assumpsit ipsa hoc nomen
& etymologiam superpellicei. Magrius in His-
rolexic. Verb. Superpellicium. Ubi addit, vocari etiam
Cotta ex Græco vocabulo *κίττα*, tunicam signifi-
cante: vel ex Arabico *Kittan*, quod denotat li-
num, ex quo superpellicium conficitur. Materia
igitur, ex qua conficiuntur Cottæ, seu superpel-
licea, est linum mundum, & candidum, ad denotandū
ait Magrius ubi supra, candidum Angelorum indu-
mentum, quorum munditiam clerici imitari debent;
quippe qui non habent, ut reliqui Religiosi, ha-
bitum Sacrum, præter hoc superpellicium. Et
hæc est causa, ob quam Monachi, & alii Regula-
res intrant chorum ad recitandas Divinas horas
absque Cotta, illam autem induunt Canonici, &
alii Clerici Sæculares choro additi, dum ipsum in-
grediuntur, quia scilicet habitus Regularium con-
tinet in se benedictionem, ac spiritualitatem: Ve-
stes autem clericorum sæcularium non benedicun-
tur. Non est autem ignorandum quod scribit Ho-
norius in opere inscripto Gemma lib. 1. cap. 232.
videlicet quod in aliquibus Ecclesiis, juxta anti-
quissimam earum consuetudinem diebus Quadra-
gesimæ, & juniorum clerici utuntur Cottis La-
neis, quia ministri Ecclesiæ Regi Christo in humili-
tate præcipiuntur deservire. Et subdit Magrius
eodem Verb. Superpellicium, quod etiam Papa in
Quadragesima, & quando jejunatur fert vestem
candidam de lana, prout in aliis Pœnitentiæ fun-
ctionibus, ut in Processionibus Jubilæi, & dum vi-
sitat septem Ecclesias, vel quatuor Patriarchales in
anno Sancto.

Forma verò Cottæ consistit in latitudine, & in
longitudine. Latitudo ejus est amplissima, quia,
ut considerat Gemma de Antiquis Ritib. Missæ
d. lib. 1. cap. 232. Hæc Vestis laxa est, nam clericali
vita debet esse in elemosinis, & bonis operibus larga.
Et ne interrumpatur ejus latitudo fertur absque
manicis juxta antiquissimum usum Ecclesiæ, de
quo testatur Magrius ubi proximè dicens: In ali-
quibus Ecclesiis adhuc primævæ superpellicei forma
retinetur, nempe cum rotunditate antiquæ Planetæ
siue manicis, sub qua ex lateribus brachia extolluntur.
Regulares tamen omnes huius temporibus adhibent
Cottas cum manicis, ac etiam plures Capellani Præla-
torum, & Cardinalium; forsitan ut sint expeditiores in
inserviando ipsis, dum celebrant; sed talis forma ma-
nicata non est juxta usum primævæ, quem absque
manicis fuisse testatur etiam Illustrissimus, ac Re-
verendissimus Episcopus Sarnellius in ejus erudi-
tissimi Epistolæ Ecclesiasticæ rom. 2. Epist. 28. sub
num. 3. ubi allegat nostrum Ferrarium de Re Vesti-
ria, & commendat usum Cleri Sæcularis Patavini,
Veneti, ac Neapolitani, utentis Cotta absque
manicis, & ad habenda brachia expedita in fun-
ctionibus Sacris, laterales extremitates ejus super
humeros eleganter alligatas, & elevatas imponunt.
Longitudo Cottæ antiquis temporibus descendebat
usque ad talos, ideò vocabatur talaris, ut notat
Emin. Cardin. Bona Rer. Liturgicar. lib. 1.
cap. 24. in fin. ubi refert testimonium Step-
hani Tornacensis, qui vivebat anno Christi 1180.
& in Epist. 123. quam scribit ad Albinum Cardi-
nalem ait, ei mittere Superpellicium novum, candi-
dum, & talare. Successu verò temporis eadem su-
perpellicea cœperunt decurtari, ut demonstrat Con-
cilium Basileense celebratum anno 1431. in cujus
sessione 21. decernitur, quomodo Divinum officium
in Ecclesia sit celebrandū, & præcipitur Clericis

U 2

habe-

habere tunicas mundas, & superpellicea ultra medias tibias longa. Nunc vero adeo detruncata sunt, ut vix ad genua pertingant, ut testis est experientia, & addit idem Emin. Card. Bonas, quamvis stalaris longitudo esset cum mysterio, ad denotandam perseverantiam in Sanctis operibus usque in finem, ut ait Gemma d. lib. 1. cap. 232.

- De antiquitate verò Cottæ, seu superpellicei Ec-
 17 clesiastici si querimus, ea adeo vetusta est, ut non desint Auctores affirmantes, ejus usum ab Apostolis esse introductum. Audiamus Emin. Cardin. Bona in cit. lib. 1. cap. 24. num. 20. sic scribentem: Qui à temporibus Apostolorum usum superpellicei derivant, vetusta ei vocabula tribuunt; nam quidam esse Ephod contendunt, alii phelonium Græcorum, alii lacernum birrum, de quo in actis Cyprianis alii amphibalum, de quo Remigius in testamento ait: futuro Episcopo Successori meo Amphibalum album paschalem relinquo. Illud sanè certum est, tempore S. Hieronymi, ut ipse testatur lib. 1. adversus Pelagianos, omnem Clerum in Sacrificii consummatione candidis vestibus ministrasse. Porro Cottas, seu superpellicea ex lino albo fuisse in usu etiam apud Hebræorum Levitas, dum in Sacris functionibus occupabantur, deprehenditur ex lib. 2. Reg. cap. 6. Vers. 14. nec non ex lib. 1. Paralipom. cap. 15. Vers. 27. ubi dicitur, quòd Rex David in solemnitate translatione Arcæ Domini in Sion, depositis regiis vestibus, incedebat inter Levitas, accinctus Ephod lineo; quod quidem Ephod erat in duplici differentia: Unum erat polymitum, quod vestiebatur à solo Pontifice, ut habetur Exod. 28. 30. aliud erat byssinum, idest factum ex candidissimo lino, ad instar nostrorum superpelliceorum, seu Cottarum, & isto superinduebantur omnes Levitæ, & vocabantur etiam Stola byssina, prout in d. lib. 1. Paralipom. cap. 15. Vers. 27. ibi: Porro David erat indutus stola byssina, & universi Levitæ, qui portabant Arcam: si quidem non erat illicitum etiam Laicis induere Ephod lineum, quò se supervestiebant ipsi Levitæ; prout nostris temporibus Laici cantores induunt se superpelliceis, seu Cottis dum cantant simul cum
 18 clericis Missas, aut Vesperas solemnes, quod videmus observari hic Patavii in Basilica Divi Antonii, & Venetiis in Basilica Ducali Sancti Marci. De prædictis testatur Salius ad Annum Mundi 2990. n. 26 & ante Christum An. 1063 ita scribens: Cum Levitis nulla propria vestes divinitus assignatæ fuerint sicut Sacerdotibus, potuerunt laici, modo ne in contemptum Levitici status, iisdem cum illis uti vestibus, utpote non Sacris, quales erant stola byssina, quibus inter ministrandum, & cantandum utebantur; qualia sunt SUPERPEL-
 LICEA, quibus nunc alii præter clericos uti solent, & quidem sine culpa, aut reprehensione cuiusquam, præsertim in supplicationibus, & pompa solemniori, qualem vidimus Parisiis non semel cum Sancta Virginis Genovesæ ipsa à Laicis in stola byssina multo cum apparatu deferrentur. Duo ex his omnibus veniunt colligenda: Unum eruditionis, quòd usus Cottarum, seu superpelliceorum excedit annos duos mille, & septingentos, quales decursi sunt à tempore Regis Davidis: Alterum instructionis, quòd non licet Sacerdoti ministrare Sacramentum Extreme
 19 Unctionis absque Cotta, seu superpelliceo, ac Stola, sub pœna peccati mortalis, ut ex Suarezio, & Naldo firmat Bonacina de Extrema Unctione disp. 7. punct. 6. n. 9. Thomas Tamburin. de eod. Sacram. lib. 6. c. 1. §. 4. n. 1. & Gobatus d. tract. 8. n. 927. & 928. qui prudenter subdit: Ego quidem non excusarem

à mortali, qui id faceret sine necessitate; non tamen dubito, quin, si nequeant haberi vestes, sit satius ire ministratum, ministrareque sine superpelliceo, & stola, saltem in casu, quo ager non suscepisset aliquod Sacramentum, nec posset absolvi sacramentaliter, eò quòd non sciatur dedisse signa contritionis. Idem docet Quintanadvenas de Extrem. Unct. singular. §. num. 4. cui consentit P. Tamburin. ubi proximè, reddens hanc rationem: Quia in hoc Sacramento levis judicandus est defectus vestium, quare ille cedere debent solida decumbentis utilitate. Igitur in casu necessitatis, si infirmus esset jam jam animam expiraturus, adesset Sacerdos cum Oleo Sancto, sed non haberet secum Cottam, nec Stolam, posset sine illis inungere infirmum.

Alia externa dispositio necessaria in Sacerdote cum incipit ministrare infirmo Extremam Unctionem est, ut recitet primitus Orationes positas in Rituali Romano; addit idoneus minister, qui ei respondeat, & habeat cereum accensum. Quo ad Orationes, vel intelligimus de integris Psalmis Pœnitentialibus: Et horum recitatio non est de præcepto ante Unctionem sacramentalem, sed ex consilio, si tempus, & qualitas infirmi permittat; puta si agatur de Religioso, aut de Moniali, nam adstantibus fratribus, vel fororibus prudens Confessarius potest eos invitare ad eorundem Psalmorum recitationem, & Litaniarum, quibus completis furret ad inungendum infirmum, seu infirmam, & ita observari in Societate Jesu à suis Religiosis testatur Gobatus d. tract. 8. num. 924. & P. Thom. Tamburin. d. lib. 6. de Extrem. Unct. cap. 1. §. 4. num. 1. at apud seculare talis recitatio raro fieri contingit. Si verò loquamur de aliis antecedentibus orationibus, quas ponit Rituale Romanum, nempe Adjutorium nostrum &c. Introeat Domine Jesu Christe &c. Confiteor, &c. Misereatur &c. cum aliis sequentibus usque ad primam unctionem oculorum, concors est DD. opinio, quòd hæc prætermitti non possunt absque culpa mortali à Sacerdote hoc Sacramentum ministrante; nisi infirmi vita evidenter deficeret per momenta, & tempus non sufficeret ad illas recitandas; tunc enim eis ommissis licitum foret incipere ab unctione oculorum, proseguendo velociter per alios sensus. Ita Gobatus ubi supra num. 925. Tamburin. d. §. 4. num. 1. & ibi Quintanadvenas de Extrem. Unct. singular. §. num. 4. Quo ad ministrum, seu adjutorem, is debet esse Clericus, vel etiam pius Laicus, nunquam tamen scemina, neque Sanctimonialis: absolute enim ex dispositione Sacrorum Canonum scemina arcentur à functionibus sacris; & præcipue ab inserviando in Sacrificio Missæ, & in ministerio Sacramentorum, ut advertunt Quintanadven. ubi supra singular. 6. Tamburin. d. lib. 6. cap. 3. §. 4. & post Suarez & Layman. Gobatus d. tract. 8. num. 926. & à me probatum fuit De Sacram. Pœnitentie Decif. 27. num. 15. Ideo deficientibus Clericis, laicisve scientibus respondere orationibus Ritualis, ipse Sacerdos respondebit sibi. Excipe recitationem Confiteor &c. quam non extantibus viris, etiam scemina recitare poterunt, potissimum si infirma sit Sanctimonialis; tunc enim Abbatis illam recitabit, prout servatur in Praxi, quando defertur Sacrosancta Eucharistia Monialibus infirmis.

Quo ad cereum accensum, iste quoque est adhibendus à Sacerdote in ministrando hoc Sacramento Unctionis Extreme; præcipit enim Rituale Romanum, quòd Sacerdos parari curet apud infirmum
 (præter

(præter alia) ceream item candelam, quæ deinde accensa ipsi ungenti lumen præbeat. Quapropter errat Tamburinus d. lib. 6. cap. 1. §. 4. num. 2. scribens: Hoc Sacramentum ministrare sine lumine non esse peccatum, ut notat Quintanadvenas de Extr. Unct. singul. 5. siquidem Quintanadvenas ibid. num. 1. ait: Nefas erit illud sine lumine deferre, & ministrare; subdit tamen, quod culpa erit tantum venialis; idemque asserit Possévin. de offic. Curati cap. 9. num. 12. Barbosa de Parocho cap. 22. num. 44. & Gobatus d. tract. 8. num. 927. excepto semper casu necessitatis, & deficientis cerei, ut dictum est de superpelliceo. Porro antiquitus Oleum Sanctum deferrebat de Ecclesia ad domum infirmi cum lumine, ut legitur in Conciliis Synodalibus relatis per Quintanadvenam, & Gobatum ubi supra; sed inter nos hodie id non est in usu.

Ultima externa dispositio in Sacerdote ministrante hoc Sacramentum concernit ea, quæ facere debet, cum compleverit ejus administrationem. Hæc autem innuitur ab eodem Rituali Romano post ultimas preces Extremæ Unctionis his verbis: Admoneat domesticos, & ministros infirmi, ut si morbus ingravescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accerant, ut morientem adjuvet. Ex his resultat dispositio, & promptitudo, quam debet habere Parochus, post ministratam Unctionem Extremam, dum infirmus incipit agonizare, eidem assistendi, & illum adjuvandi ad bene moriendum. Quor & quibus rationibus debeat Parochus personaliter assistere agonizantibus, & moribundis suæ Parochiæ, dictum fuit Anno 1684. in casu Prudentiali mensis Septembris; ad quem locum, & ad ea, quæ ibi scripsi, utile erit recurrere. Cæterum circa hanc dispositionem, & necessitatem iterum dico: Parochum, seu Sacerdotem, à quo Extrema Unctio ministrata fuit infirmo, debere ei assistere, dum in agonia est; Primo, quia excessivum est diaboli odium, & ingens ejus conatus in puncto mortis, ut rapiat animam morientis, & ideo de ea ait Apostolorum Princeps 1. Petr. 5. 8. Adversarius vester diabolus, tanquam leo rugiens circum, querens quem devoret. Et S. Joannes in Apocal. 12. 12. Descendit ad vos diabolus habens iram magnam. Refert Illustrissimus, ac Reverendissimus Episcopus Sperellus in lib. de Protect. Deiparae serm. 2. num. 19. quod iter agente Sancto Antistite Anselmo cucurrit lepus ad ipsum, à canibus infectus, quem ad se recepit, & ait: sicut canes anhelant hunc leporem discerpere, sic diaboli animas morientium arripere insulant. Secundo, quia licet dispuent Theologi, an omnibus morientibus visibilis diabolus appareat, ut disquirat Bartholom. Sybilla in Speculo peregr. quest. Decad. 3. quest. 6. cap. 10. probabilior est opinio affirmativa; ut legitur de S. Martino, qui in agonia videns diabolum ad se accedentem dixit: Quid adstas cruenta bestia? nihil in me funeste reperies. Idem de S. Odilone Abbate scribit Eminen. Card. Baronius Anno 1048. num. 3. nec non de Summo Pontifice Stephano X. Anno 1058. num. 6. ac etiam de S. Eleazaro Comite Anno 1223. n. 69. Quapropter valde proficua ipsi agonizanti erit præsentia Sacerdotis, seu Parochi ad terrendum, & fugandum diabolum, ut ego testare possum de me ipso, qui assistens adolescentulæ Sanctimoniali Capuccinæ agonizanti Anno 1679. vix egressus de cella, clamore magno ab ipsa revocatus fui, dicente ab Pater? ab Pater? horrendum dæmonem

video ad me accedentem. Ego autem in illico reversus aqua benedicta eam aspersi, & confortatus fuit; cadebant enim sudores magni ex ejus fronte, & tota tremebat subdens, Vestra reverentia ingrediente diabolus ausugit. Steti apud illam orans, & non multo post suaviter expiravit in Domino. Tertiò, quia etiam non omnibus agonizantibus reddat se diabolus visibilem, satagit tamen omnes tentare, vel de desperatione eos, qui male vixerunt, vel de vanagloria illos, qui bonam vitam fecerunt, ut aliquando ipsum diabolum dixisse refert P. Paulus Segnerius in Christiano Instruendo part. 3. serm. 23. num. 15. Quarto, quia oportet in extremo vitæ suggerere moribundis, ut saltem in corde eliciant actus Fidei, Spei, Charitatis, Humilitatis, ac conformitatis Voluntati Divinæ, ut advertit idem P. Segnerius in Parocho Instruendo c. 24. & in his actibus promovendis præsentia Parochi, ejusque pietas, ac virtus non solum utilis, sed necessaria existimatur; Laici enim parum callent horum virtutum vim, atque methodum. Quintò, quia Parochus, seu Sacerdos, qui infirmo Oleum Sanctum præbuit, ut plurimum ejus audivit confessionem, & latebras conscientie penetravit, unde aptior est ad eum defendendum à diabolicis suggestionibus vel odii, vel avaritiæ, vel impuditiæ, vel alterius iniquitatis, ad quam infirmus ipse fuit propensus; siquidem ut ex Alcuino notat P. Cornelius à Lapide in Genes. cap. 3. Vers. 15. super illud, & tu insidiaberis calcaneo ejus, certinos omnes esse debemus, quod Diabolus insidiatur calcaneo nostro, quia extremum vitæ nostræ acriter oppugnat. Tandem Sexto, quia diabolus pertinet ipsasmet vestes Sacerdotales, & aspectus superpellicei, ac stola, quæ adstat indutus Parochus, seu Confessarius eidem agonizanti, fugat dæmones. Sic eleganter probat Episcopus Arelus in tract. de Tribulatione lect. 16. num. 36. referens fugam Angeli exterminatoris, scilicet diaboli, qui in deserto occiderat supra quatuordecim millia Hebræorum murmurantium adversus Moysen, & Aaron; fugit enim statim ac Aaron vestitus Pontificalibus indumentis inter morientes ingressus fuit; de his enim loquens Spiritus Sanctus in lib. Sapient. cap. 18. Vers. 24. ait: His autem cessit, qui exterminabat, & hæc extimuit; nempe vestibus Sacerdotalibus, ut declarat ibi Glossa ordinaria inquires: Vera indumenta veri Sacerdotis intellexit, & his cessit.

Quò ad tertiam circumstantiam principalem, observandam in Extremæ Unctionis Sacramento administrando, hæc respicit munditiam loci, in quo administratur. Idcirco non est ignorandum, quòd apud Græcos infirmi inunguntur in Templo, ad quod se deferri currant ut plurimum, ut testatur Ivenim in Comment. Historie Dogmat. de Extrema Unct. q. 11. quest. 1. allegans Goarium in Notis ad Sancti Olei offic. ita dicentem: Imò & agroti plerique è plebe, aliorum manibus, & ope ad Ecclesiam se deferri student, scilicet ut Extrema Unctionis ibi Sacramentum recipiant. At etiam apud Latinos antiquitus erat in usu, præcipue inter pios, ac Religiosos viros, infirmis ad Ecclesiam delatis in ea Oleum Sanctum ministrare; pro majori erga hoc Sacramentum reverentia. Hoc servatum esse à S. Malachia scribit S. Bernardus in ejus vita cap. 31. his verbis: Interea jubet se (S. Malachias) Sacro Oleo ungi, exequente conventu Fratrum, ut solemniter fieret, non sustinuit ut ad se ascenderent (è Templo in cubiculum) sed ipse descendit ad

dit ad eos. Abbatem Monasterii B. Mariae Virginis de Trappa in Gallia, hac nostra aetate, Monachis suis in Templo Extremam Unctionem ministrare subdit Ivenim ubi supra, addens, quod & ibi, prout & apud nos his temporibus, privatis in domibus administratur infirmis, & quidem in lectulo decumbentibus, si prae morbi iniquitate alio decentiore in loco inungi non possint.

Igitur circa locum administrationis procuranda sunt à Sacerdote ea omnia, quae praecipit Rituale Romanum in d. Rubr. de Extr. Unct. in princ. his 28 verbis: *Sacerdos hoc Sacramentum ministraturus, quatenus fieri poterit, parari curet apud infirmum Mensam mappa candida coopertam; itemque Vas, in quo sit bombacium, seu quid simile (puta stuppam) in septem globulos distinctum, ad abstergendas partes inunctas: medullam panis ad detergendos digitos, & aquam ad abluendas Sacerdotis manus: ceream item candelam, quae deinde accensa ipsi ungenti lumen praebat. Denique operam dabit, ut quanta poterit munditia, ac nitore hoc Sacramentum ministretur.* Quapropter quinque debent esse in loco praeparata. 1. Mensa cooperta mappa munda. 2. Vas, seu lebes cum septem globulis bombacii, seu stuppae, deferendis postea per Sacerdotem ad Ecclesiam, & comburendis in Sacrario. 3. Medulla panis, & aqua ad abstergendos digitos Sacerdotis, ac manus lavandas. 4. Candelam ceream accendendam. 5. His addenda aqua benedicta cum aspersorio ad benedicendum cubiculum, & infirmum, ut mox subdit Rituale eod. loco. Crucem quoque, seu imaginem Crucifixi ab aegroto deosculandam.

Hac fere omnia licet conspiciere in miraculosa 29 Extrema Unctione per ipsum Salvatorem nostrum CHRISTUM JESUM exhibitam Beatae Liduvinae Virgini, quam ex Surio, & ex Ribadeneira die 14. Aprilis describit Bagatta in admirand. tom. 2. lib. 3. cap. 5. num. 2. his verbis: *Moritura Beata Liduvina vidit ad se venientem Dominum IESUM cum Sanctissima Matre sua, & duodecim Apostolis, multisque & Sanctis, & Angelis. Sedit autem Christus ad lectuli ejus dexteram, Beatissima Maria ad sinistram, alii in orbem honestissime eam cingentibus. Vidit etiam mensulam ornata, & in ea Sacri Olei Vasculum elegantissimum, crucem quoque pulcherrimam, & cereum valde luculentum. Erat tum corpus Virginis innumeris angoribus à vertice usque ad pedes oppressum, & afflitum. Et ecce sentit ab ipso Salvatore Sacerdotibus induto vestibus, loca corporis sui omnia perungi, quae in morituris Sacro Oleo ungi solent; sed nulla audit Salvatorem verba proferentem. Inde CHRISTUS ponit in manu ejus cereum, eumque tenet cum Matre sua, Cruce illic invisibiliter permanente, donec exhalaret spiritum. Hac ille. Mors utique felicissima; & notet Lector, in praedicta miraculosa Unctione, B. Liduvinam non audisse Salvatorem verba proferentem: quia verba formae hujus Sacramenti sunt deprecatoria ad Deum pro remissione peccatorum; ipse autem Salvator est qui peccata remittit, & ut ait Apostolus Joannes Epist. 1. cap. 2. Vers. 2. ipse est propitiatio pro peccatis nostris.*

Quod ad Quartam, & Ultimam circumstantiam attendendam à Parochis, seu aliis Sacerdotibus in ministranda Unctione Extrema, hac versatur circa tempus infirmitatis in quo ipse infirmus est inungendus. Debet igitur Minister hujus Sacramenti cavere à duobus extremis, videlicet ne sit

nimis properus, & ne sit nimis tardus in dando Oleo 30 Sancto. Non debet esse nimis properus, prout faciebat Parochus quidam, de quo Quintanadven, tract. 5. singul. 7. refert, quod in initio cujuscumque morbi ungebat infirmum, ut se ab hac cura expediret. Ex hac acceleratione dandi Oleum Sanctum in principio infirmitatis etiam levis, duo oriuntur inconvenientia: Unum est, quod ipse Parochus Peccat mortaliter, siquidem transgreditur praecipitum Concilii Tridentini, ac Florentini, à quibus statuitur, ut hoc Sacramentum detur infirmis in periculo mortis existentibus; & offendit rationem ipsius Sacramenti, quod institutum est tanquam extremum remedium hominum infirmorum, & morientium, quo in gravissimo mortis periculo juventur, & ad gloriae introitum, quoad fieri potest, disponantur; & ideo sic prope inungens lethaliter peccare advertunt Suarez, in 3. part. D. Thom. tom. 4. disp. 42. Sect. 2. num. 4. Sotus in 4. dist. 23. art. 2. Miranda tom. 1. quaest. 49. art. 2. Quintanadven, d. tract. 5. singul. 7. & Gobatus tract. 8. num. 874. Imò talis Parochus, aut Sacerdos, qui crederet, licitum esse inungere infirmos levi morbo laborantes Oleo Sancto, incideret in haeresim Calvinii, 31 asserentis lib. 4. Institut. cap. 19. de Ult. Unct. num. 25. S. Jacobum voluisse, omnes infirmos inungi, prout refert Diana Coordinatus tom. 2. tract. 4. resol. 37. quae in veteri habetur part. 5. tract. 3. resol. 95.

Alterum inconveniens ex nimia hac acceleratione est; quod Sacramentum Extremae Unctionis remanet invalidum, ut ex Suarezio, Himberto, Granado, Palao, & aliis probat idem Diana in cit. tom. 2. Coordinato tract. 4. resol. 38. desumpta ex antiquo part. 9. tract. 6. resol. 44. in qua plura argumenta facit pro dicta nullitate; & praecipue, quia Extrema Unctio est Sacramentum exeuntium, & ut loquitur Concilium Tridentinum Sess. 14. in proximo de Extr. Unct. institutum est à Christo Domino, ut finem nostrae vitae tanquam firmissimo quodam presidio muniret adversus diaboli insidias. Ergo supponit, non esse ministrandum aliis, quam iis, qui in fine vitae esse creduntur. Ex quibus inferit Diana de resol. 38. in fin. cum Quintanadven, & Amico, quod si data fuisset Extrema Unctio in 31 principio levis infirmitatis, quae postea transiret in periculosam, ac mortalem, deberet aegrotus iterum Oleo Sancto inungi, ex praesupposita nullitate primae Unctionis.

Porro ex nimia tarditate Parochi in dando Oleo Sancto, sequuntur duo alia inconvenientia, quando scilicet adeo tardat, ut aegrotus sit privus, ac destitutus sensibus, rationisve usu, dum inungitur. Primum inconveniens est, quod ipse 34 Parochus sit reus peccati mortalis ob hanc suam negligentiam, & tarditatem. Ita Catechismus Romanus, jussu B. Pii V. Papae editus de Sacram. Extr. Unct. cap. 9. ibi: *In quo tamen gravissimè peccant, qui illud tempus aegroti ungenti observare solent cum jam omnis salutis spe amissa, vita, & sensibus carere incipiat.* Ita quoque mortalis culpa reum faciunt Parochum, ut supra tardantem Naldus Verb. Extrema Unctio num. 1. Quintanadven, d. tract. 5. singular. 8. num. 3. Gobatus d. tract. 8. num. 874. in fin. & Diana Coordinatus d. tom. 2. tract. 4. resol. 36. & 37. in quarum prima prudenter notat, (quod experientia

rientia nos docet) parentes, ut plurimum, amare magis corpora, quam animas infirmorum; & ideo, quando agitur de Extrema Unctione illis ministranda, clamant, & usque ad ultimum differre volunt. Quapropter Parochus non acquiescat negativæ parentum infirmi inungendi, cum videt eum in periculo mortis constitutum, nec flectatur eorum contradictionibus, sed consulat suæ conscientiæ, & animæ ægroti, ipsumque hoc Sacramento muniat; obijciatque illis quatenus opus sit, exemplum S. Malachia descriptum à S. Bernardo Abbate, & relatum à Surio in vita ejusdem Sancti Malachia tom. 6. die 5. Novembr. pag. 34. tum à Gobato d. 35. tract. 8. num. 934. his verbis: *Habitabat Vir nobilis in vicinia Benchoensis Monasterii, cujus uxor cum ægrotaret ad mortem, rogatus Malachias ut descenderet, priusquam moreretur, infirmam uncturus Oleo; descendit, & intravit ad eam; & cum pararet ungere illum, visum est omnibus differendum usque mane, erat enim Vespera. Acquivit Malachias, & data benedictione super agram exivit cum his, qui secum erant. At verò post modicum subito clamor factus est, & strepitus multus per totam domum; siquidem insomniavit, quod mortuus esset. Accurrit Malachias tumultu audit, & secuti sunt eum discipuli ejus, & accedit ad lectum; ut verò expirasse comperit, consternatus est animo, sibi imputans (notent Parochi) quod fraudata gratia Sacramenti obierit, & elevatis manibus: Obsecro Domine, inquit, inspicienter egi. Ego, ego peccavi, non ista, qua noluit. Hac dicens contestatus est in audientia omnium, nullam se recepturum consolationem, nullam requiem daturum spiritui suo, nisi quam tulerat, liceret gratiam restituere. Prosequitur Auctor narrare, quod S. Malachias totam noctem consumpsit in lacrymis, & oratione; & mane facto, quæ fuerat mortua, aperuit oculos, ac revixit; Sacramentum Extremæ Unctionis recepit, cujus virtute etiam corporis sanitatem obtinuit. Oh quanti moriuntur, prout hæc mulier ob tarditatem Curatorum sine Extrema Unctione, qui non refurgunt ad illam recipiendam!*

Inconveniens secundum ex eadem tarditate est, quod quamvis ægroti non moriantur sine hoc Sacramento, illud tamen obtinent cum minori fructu, dum inunguntur, quando rationis usum amiserunt, & sensibus sunt destituti. Plures sunt rationes hujus inconvenientis demonstrativæ. *Prima*, quia detrahitur reverentiæ hujus Sacramenti, cum nullam erga illud possit exercere agonizans, nesciens quid agatur. *Secunda*, quia privatur robore, & auxilio ad resistendum tentationibus diaboli. *Tertia*, quia defraudatur spe salutis corporalis; quamvis enim hoc Sacramentum supernaturaliter juret ad recuperandam sanitatem, non tamen est contentaneum expectare tempus, in quo necessarium sit miraculum ad sanitatem obtinendam; nam hoc est quodammodo tentare Deum, & virtutem Sacramenti velle experiri. Ita Pitigianus apud Dianam Coordinatum d. tom. 2. tract. 4. resol. 36. ubi etiam Sorus in 4. Sent. dist. 23. q. 2. art. 2. & Joan. de la Cruz, in direct. Conscien. part. 2. dub. 3. concl. 3. Quibus adhærent Quintanadvenas d. tract. 5. de Extrem. Unct. singular. 8. Gobatus eod. tract. 8. n. 876. & 936. ac Bonacina disp. 7. quest. Unica punct. 5. num. 7. ubi plurimos hoc idem docentes cumulat.

Postremò corollarii gratia, circa hanc circumstantiam temporis duo scitu digna sunt obiter notanda, *Unum*, quod in Hispania ex Concilio To-

letano XIII. Oleum Sanctum dari debebat infirmis illud postulantibus, & dum essent mentis compotes, quia si supervivebant, ac sani fierent, remanebant, perpetuo Dei obsequio dedicati. Ita Magrius in Hierolexic. Verb. Oleum Sanctum col. 2. Alterum, quod tempore generalis, localisque Interdicti prohibita est Extrema Unctio per tex. in cap. Quod in te. De Pœnit. & Remissi. nisi infirmi sint Privilegiati, quales sunt Religiosi, & nisi non potuissent recipere Sacramentum Pœnitentiæ; in hoc enim casu, cum Extrema Unctio per solam attritionem infirmi apta sit deletere peccata etiam mortalia, consentiunt omnes Doctores, quod possit etiam hoc tempore iisdem infirmis ministrari. Suarez de Extrem. Unct. disp. 41. sect. 1. num. 19. Tamburin. eod. tract. lib. 6. cap. 4. Diana part. 3. tract. 4. resol. 170. nec non part. 5. tract. 10. resol. 78. repositus in Coordinato tom. 2. tract. 4. resol. 32. & 33. ubi alios DD. allegat,

DECISIO LXXV.

ARGUMENTUM.

Utrum Parochus moribundus, deficiente quocunque alio Presbytero, possit sibi ipsi ministrare Sacramento Extremæ Unctionis? disputatur in hac Decisione. Tres rationes Dianæ pro negativa opinione. At pro Affirmativa, quæ amplectitur, rationes decem ex Theologia, Jure Canonico, Scriptura Sacra, ac Medicina desumptæ.

SUMMARIUM.

- 1 Parochus moribundus, absente omni alio Sacerdote, an sibi possit ministrare Oleum Sanctum?
- 2 Rationes pro negativa opinione. Et num. 4. pro affirmativa.
- 3 Baptizare seipsum nemo potest. Et num. 28.
- 5 Sacramentum ibi fit, ubi est debita Materia, Forma, & Minister.
- 6 Plus cui licet, non est prohibitum minus.
- 7 Eucharistia extra Missam de per se Sacerdos sumere potest.
- 8 Medicus ægrotans an sibi ipsi possit mederi?
- 9 Asclepiadis Medici cura, & mors.
- 10 Medicina spiritalis est Extrema Unctio.
- 11 Esse primum habens debet habere primum frui.
- 12 Executor testamentarius quando possit retinere sibi eleemosynam relictam pro pauperibus?
- 13 Sacramenta sunt capitale pretiosissimum comparatum meritis Christi.
- 14 Sacerdotes sunt tanquam Executores testamentarii Christi.
- 15 Causa, quæ possent impedire, ne Sacerdos sibi det Extremam Unctionem.
- 16 Sacerdotis officium est petere à Deo veniam de peccatis.
- 17 Papa potest sumere pro seipso Indulgentiam aliis concessam.
- 18 Presbyteri sunt ministri Extremæ Unctionis.
- 19 Ministri in Sacramento Matrimonii sunt ipsi sponsi. Et num. 32.
- 20 V. duo ab Eliseo ditare Oleo Mystico significatio.